

Kolednik Saša

Skozi okno kletne drvarnice je pokukal jasen, mrzel zimski dan. Sprva po malem, kakor bi se bal, da koga ne zbudi, potem pa je njegova radovednost naraščala zmeraj bolj, zmeraj bolj. Svetloba je šinila od srede proti stropu in stenam drvarnice, kjer je stala skladovnica drv, razni zaboji, pa spet police s steklenicami, rožami in razno ropotijo. Slednjič je planil dan tudi po vseh kotih. V enem kotu je ležal velik kup premoga, v drugem pa sta bila nametana papir in slama.

Na slami se je nekaj premaknilo, izpod obnošene, na več krajih zakrpane suknje je pogledala razkuštrana glava.

Saša se je predramil. Skobacal se je pokonci na bornem ležišču in si pomel oči. Pri tem se je skozi okno prikradel sončni žarek in posvetil dečku naravnost v obraz.

Joj, kakšen obraz! Ves namazan s sajami, lica in ustnice rdeče po-barvane — pravcati zamorček, bi dejal človek.

A Saša ni bil zamorček, čeprav je bil nemara še bolj beden, temveč slovenski deček enajstih let, revček brez pravega doma, toda — kolednik.

Ta imenitni posel je opravljal Saša že nekaj let, to se pravi vsako leto samo dva tedna, nekako od Božiča do Treh kraljev, včasih pa še malo dalj.

Ni hodil sam po hišah, voščit bogatim ljudem zdravje in srečo, nego je imel še dva tovariša, Tineta in Blažka.

Ta dva sta bila vsaj toliko srečna, da sta lahko hodila domov spat, v barako nekje za mestom.

Saša pa tega ni mogel, ni smel. Oče, ne oče, mož njegove matere, očim, kakor pravijo, mu je prepo-vedal. Vinjen je bil takrat in je Sašo pretepeval. Mati se bržkone ni upala zavzeti zanj, ker bi hudi mož drugače še njo pretepel.

O, če bi imel Saša očeta, pravega očeta, bi bilo pa gotovo drugače. A Bog ve kje je, njegov oče. V nekem daljnem mestu, menda, kakor je Saši pravila mati; tam ima zelo visoko službo in je bogat.

Včasih, to je že davno, je bil oče v teh krajih, prav v tisti gosposki hiši je stanoval, kjer je služila Sašova mati.

Škoda, da ga ni več tu; Saša bi bil lahko srečen, lepo oblečen gosposki deček; saj ime ima že tako gosposko, zakaj bi se še življenje ne prilagodilo imenu.

Tako pa je revček, razcapan nepridiprav, postopač, kakor ga je večkrat zmerjal očim.

Čudno, da se oče nikoli ne spomni na sinčka. Kako hvaležen bi mu bil Saša, da bi mu oče sem pa tja kaj poslal, če ne drugega, vsaj toplo obleko za zimo, da bi mu ne bilo treba prezebati dan in noč.

Saša se je pri teh mislih stresel od mraza. Zares ga je zeblo, tako zeblo. V kleti sicer ni tako hudega mraza kakor zunaj, toda če želodeček zvečer nič toplega ne dobi, ne

more telo kljubovati mrazu. Pa še brez tople odeje, ob mrzli steni na slami!

Medtem se je že skoraj popolnoma zdanilo.

— vrata so bila zaklenjena! Potresel je enkrat, dvakrat, a ni šlo, samo ključavnica je zaropotala.

— Čudno, je pomislil Saša, že ves teden hodim sem spat, a še ni-

Z naglimi koraki je tu pa tam kdo hitel mimo okna.

Saša je ves odrevenel začel tekati po ozkem prostoru, mencial si je roke, drgnil premrle ude, da se je vsaj za silo nekoliko ogrel.

Toliko, da se je lahko napravil.

Oblekel si je oguljeno suknjico, čez njo si je nataknil že vse povajljano, od blata zamazano materino spodnje krilo, poveznil si na glavo nekakšno krono iz lepenke, a čez ramo si je obesil iz blaga sešito torbo — in kolednik je bil gotov.

Saša je prijel za lesena vrata iz lat in hotel odpreti; toda — o joj

koli ni bilo zaklenjeno, ne zvečer ne zjutraj. Nemara je služkinja kaj opazila? —

Dečka je zaskrbelo. Kaj bo, če ne bo mogel ven in ga tu dobijo? Pa lačen je, zebe ga. Za tiste dinarje, ki jih je nabral včeraj, bi si kupil kruha in malo toplega mleka, zdaj pa ne more nikamor. In kar je še najhuje, tovariša ga bosta zastonj čakala tam doli za vodo, kakor so se zmenili.

Tresoč se od mraza je Saša stal ob vratih in čakal, čakal kakor obsojenec v kletki.

A nikogar ni bilo.

Včasih so zadoneli po veži koraki, vežna vrata so se odprla, potem je pa spet vse utihnilo.

Ves obupan se je Saša oziral proti oknu. Že se je razveselil, da bo lahko zlezal skozenj, a je na žalost takoj ugotovil, da je na oknu pritrjena železna rešetka.

— Drugače ne bo šlo, si je dejal deček, kakor da se povzpnem na okno in koga priključem. Bolje bo, kakor pa da tu čakam še Bog ve kako dolgo.

Skladnica razžaganih debelih polen se je dvigala skoraj do okna.

Saša se je oprijel drv in hotel splezati navzgor.

Tedaj pa se je vse skupaj zamajalo, deček je omahnil, zadel z glavo ob tnalno, a drva so se zrušila nanj...

*

Zdaj bi se zgodba morala končati — si nemara mislite — ker revček Saša se je gotovo ubil ob udarcu na tnalno.

Žalosten bi bil tak konec in brez zadoščenja za vse male siromake po božjem svetu, ki jim je delež življenja — trpljenje.

Hudobna Usoda se je to pot zmotila. Saša je ozdravel in postal celo srečen.

Dolgo časa, mogoče uro ali več, je Saša ležal nezavesten v kleti.

Našla ga je služkinja, ki je tisto jutro zelo pozno prišla po drva.

Sama se je začudila, da so vrata drvarnice zaklenjena, ker jih je namreč iz malomarnosti ves teden puščala odprta — na veliko srečo Saše.

A tisti večer jih je v razmišljenosti slučajno zaklenila, ne vedoč,

da je obenem zaklenila prezebajočega otroka.

V temnem kotu kleti ga ni opazila, a Saša je že spal na svojem revnem ležišču.

Služkinja bi se bila od strahu kmalu sesedla, ko je pod drvimi na tleh zagledala negibnega dečka.

Hitela je klicat gospodarja in takoj je bila vsa družina v vili na nogah.

Malega ponesrečenca so brž prepeljali v bolnišnico.

Tam se je Saša v kratkem zavedel. Začudeno je gledal okrog sebe. Kje je — v kleti ali v zaporu? Ne, nel! To ni klet, ne zapor, saj tam niso tako velika, svetla okna, z belimi zavesami, tam ni toliko postelj, druga ob drugi.

Ampak kako je prišel sem, v ta kraj?

Približala se je usmiljenka.

»No, zdaj bo pa že, samo da si se prebudil,« se je prijazno nasmehnila in ga pobožala.

Saša je dolgo, vprašujoče gledal usmiljenko.

»Kje — kje pa sem? Ali sem predolgo spal v kleti?«

»Da, da, spal si, spal. Zdaj si pa v bolnišnici in boš kmalu popolnoma zdrav. Kje te pa boli, povej!«

Saša je pokazal na glavo in prsi.

»A tako? Dobro; gospodje zdravniki pridejo vsak čas.«

Usmiljenka se je odstranila, Saša je spet zaprl oči.

Zdravniki so majali z glavami, celo prvi med njimi, visok gospod s koničasto brado in naočniki, je podvomil, rekoč:

»Če se nam to izstradano, posebno revše posreči ohraniti pri življenju, bo pravi čudež.«

Isti gospod je ostro pokaral mater, ki so jo bili poklicali v bolnišnico. Mati je jokala in mu vse povedala, kako bedno žive in kakšen je dečkov oči.

Saša je dolgo, dolgo ostal v bolnišnici, preden je popolnoma okreval.

Tik pred njegovim odhodom iz bolnišnice pa se je zgodilo nekaj nepričakovanega — kakor v pravljici.

Prišlo je poročilo, da je dečkov oče tam v daljnem mestu nenadno

umrl ter zapustil hišo in vse premoženje svojemu sinčku Saši.

Saša je bil presrečen. Z materjo sta se preselila v tisto mesto, kjer bržkone še zdaj srečno živita. Ni pa pozabil Saša svojih dveh tovarišev kolednikov, Tineta in Blažka. Od svojega premoženja jima je dal toliko, da jima ni bilo treba več hoditi koledovat po hišah.

Tako je, vidite, kolednik Saša, ki je voščil srečo drugim, še samemu sebi pričaral srečo in zadovoljnost...

M a r i n a

PRINCESKA SLADKORČEK

(Zimska pravljica)

SNEŽILO JE BREZ PRESTANKA. DREVJE IN GRMOVJE JE BILO ŽE ČISTO BELO IN SE VEDNO JE STRESALO NEBO NA ZEMLJO DEBELE SNEŽINKE. PETER, MAJHEN, ŽIVAHEN DEČEK, JE S TEŽKO KOŠARO V ROKI KORAKAL PROTI DOMAČI VASI. V MESTU JE BIL NAKUPIL VEČ STVARI IN RAVNO ZDAJ GA JE ZALOTIL TA NEPRIJETNI SNEŽNI METEŽ. KO JE PRIŠEL PETER DO SREDE GOZDA IN ŽE SKORO NI VEČ VIDEL CESTE IN ZASNEŽENIH KILOMETRSKIH KAMNOV, SE JE UTRUJEN USTAVIL. TEDAJ JE STOPILA PRED NJEGA IZ GRMOVJA DROBNA BELA POSTAVICA. ZAČUDEN JE STRMEL DEČEK V NEZNANO BITJE, KI JE NOSILO DOLGO, SNEŽNOBELO OBLAČILO Z VLEČKO IN SREBRNO KRONICO NA GLAVI. SKLENIL JE, DA SE BO KOLIKOR MOGOČE DOSTOJNO OBNAŠAL IN NE BO POKAZAL NOBENE RADOVEDNOSTI. TAKO STA OBA NEKAJ ČASA STOPALA BREZ BESED DRUG POLEG DRUGEGA PO

MEHKEM SNEGU. NAPOSLED JE PRIČELO NEZNANO BITJE Z NEŽNIM GLASOM GOVORITI.

»KAJ PRAVIŠ?« JO JE VPRAŠAL PETER, KI JE DEKLICO LE SLABO RAZUMEL. »JAZ SEM PRINCESKA SLADKORČEK, POKAZATI TI HOČEM SVOJE KRALJESTVO!« »JAZ NAJ TI TO VERJAMEM?« JE ODVRNIL PETER. »GOTOVO SI BRALA V TOPLI SOBICI PRAVLJICE IN SE POTEM PREOBLEKLA, DA BI ME IMELA ZA NORCA, KAJNE? NO, LE POČAKAJ!« PETER JE ŽE GROZEČE DVIGNIL PALICO, KI SI JO JE BIL ODREZAL TIK ZA MESTOM, IN JE STOPIL DROBNEMU BITJU NASPROTI. DEKLETCE JE DVIGNILO ROKE. »ZAKAJ MI PA NE VERJAMES? TI SI VENDAR PETER! DOBRO TE POZNAM. VEČKRAT SI ŠEL ŽE PO TEJ POTI IN HOTELA SEM TI ŽE POLETI RAZKAZATI KRALJESTVO, KI JE TAKO SRČKANO, POSEBNO TAKRAT, KO GA OBSEVA POLNA LUNA.«

